

היום נלמד בעזרת ה':

יומא דף מו

אמר רבי אלעזר משום בר קפרא, אומר היה רבי מאיר: איברי עולה שנתו עד הבוקר, עושה להם על המזבח מערכה בפני עצמה, וסודרן עליה. ועושה כן אפילו בשבת עבור האיברים של ערב שבת שנתו עד בוקר יום השבת.

קושיא: מה החידוש, והרי כבר למדנו לעיל במשנה (מג:): שבכל יום היו שם ארבע מערכות, ולמדנו בברייתא לעיל שאחת מהמערכות הנ"ל היתה עבור האיברים שנתו עד הבוקר?

תירוץ: לחדש לנו שלדעת רבי מאיר אף איברים פסולים שאסור להקריבם, אם בכל זאת העלה אותם למזבח הרי שמקריבים אותם, ואם הם נותרו עד הבוקר עושים להם מערכה בפני עצמה (כדין אברים כשרים שנתו עד הבוקר). אבל דין זה הוא רק כאשר נאחזה בהם האש, שע"י כך הם נעשו 'לחמו של מזבח' והרי הם כמו אברים כשרים.

קושיא על דברי ר"א משום בר קפרא לעיל, שעושה להם מערכה ואפילו בשבת: מה החידוש, והרי כבר למדנו לעיל במשנה (מג:): שביוה"כ היו שם חמש מערכות, ואחת מהמערכות הנ"ל היתה עבור האיברים שנתו עד הבוקר, ויוה"כ דינו כשבת?

תירוץ: שהיה מקום לומר שרק כאשר יוה"כ חל להיות ביום א' אז עושים מערכה לאברים שנתו משבת, לפי שחלבי שבת קרבים ביוה"כ שחל לאחר השבת, אבל אם יוה"כ חל באמצע השבוע לא עושים מערכה נוספת עבור איברי הקרבנות שנתו מיום חול, והחידוש הוא שרבי מאיר סובר שאף בשבת או כאשר יוה"כ חל באמצע השבוע עושים מערכה נוספת עבור איברי הקרבנות שנתו מיום חול.

בא דוחה את התירוץ: מי הוא זה שלא חושש לקמח שהוא טוחן לראות האם הוא מוציא קמח ולא סובין? כלומר שמתרץ תירוץ שאין בו ממש, שהרי שנינו במשנה "**בכל יום** היו שם ארבע מערכות" ומשמע שאפילו בשבת, וא"כ חוזרת הקושיא מה ר"א משום בר קפרא בא להשמיע לנו "שאפילו בשבת"?

(המשך בדף הבא ↓)

רב הונא חולק על בר קפרא ורבא הנ"ל: ולדעתו קרבן התמיד תחילתו (= קרבן של שבת - שחיטתו והקרבנות) דוחה את השבת, אבל סופו (= הקטרת איברי קרבן תמיד של ערב שבת שנתרו עד הלילה, וכן איברים שנתרו עד הבוקר) לא דוחה את השבת, ומה ששנינו במשנה "**בכל יום** היו שם ארבע מערכות" הכוונה לכלל יום חוץ משבת.

מחלוקת אמוראים בביאור הסיפא של דבריו של רב הונא (=תמיד... סופו אינו דוחה):

לדעת רב חסדא: אמנם 'סופו' דהיינו הקטרת החלבים והאיברים של התמיד דוחים את השבת, אבל אינם דוחים את הטומאה. (נמצא שכוונת רב הונא - תחילתו = שחיטתו וזריקת דמו דוחים את הטומאה, אבל **סופו** = הקטרת איבריו אינם דוחים את הטומאה).

ולדעת (רבא) רבה: סופו דוחה את הטומאה אבל לא את השבת. (נמצא שכוונת רב הונא - תחילתו = שחיטתו וזריקת דמו דוחים את השבת, לפי שתמיד של שבת קרב בשבת. אבל **סופו** = הקטרת האיברים בלילה של התמיד של ערב שבת, או איברים שנתרו עד הבוקר מהתמיד של ערב שבת, אינם דוחים את השבת).

אביי מקשה על רב חסדא ורבה - מדוע טומאה שונה משבת?

רבה מתרץ: לדידי לא קשיא: טומאה מכיון שתחילתו דוחה אותה - שהרי זורקים את הדם של התמיד אפילו בטומאה, ולכן גם בסופו - הקטרת אימורים דוחה טומאה. אבל שבת דתחילתו - של תמיד של ערב שבת - לא דוחה שבת, ולכן סופו - הקטרת האימורים שלו גם לא דוחה.

לרב חסדא לא קשיא: רב חסדא לא מסכים עם העיקרון של 'סופו כתחילתו'. אלא שבת מכיון ש'הותרה' בציבור (הותרה = הותר הדבר לגמרי, כלומר אין כלל איסורי שבת לענין הקרבת תמיד של שבת) שהרי קרבן תמיד של שבת נשחט ואימוריו קרבים בשבת, ולכן גם סופו - הקטרת אימורי תמיד של ערב שבת דוחה שבת. אבל טומאה שהיא רק 'דחוויה' בציבור (דחוויה = רק בלית ברירה מותר להביא תמיד בטומאה) נדחית רק מפני עיקר הכפרה שהיא זריקת הדם, ולא מפני הקטרת אימורים.

איתמר המכבה אש: אם כיבה הכהן את הגחלת שלקח מהמזבח במחתה לצורך הקטרת או המנורה - נחלקו אביי ורבא האם חייב משום "**אש תמיד תוקד על המזבח** לא תכבה":

(המשך בדף הבא ↓)

לשון ראשון: אם כיבה אותה בראש המזבח - לכולי עלמא חייב. המחלוקת כשהורידה לארץ וכיבה - האם עדיין נחשבת לאש המזבח, או שלא מכיון שכבר התנתקה מהמזבח (לצורך מצוותה, ולכן כבר לא נחשבת אש המזבח).

לפי זה דברי רב נחמן שהמוריד גחלת מהמזבח וכיבה אותה חייב - שלא לצורך מחתה או מנורה, ולכן לכולי עלמא נחשבת עדיין אש המזבח כי לא התנתקה לצורך מצות הקטורת או המנורה.

איכא דאמרי: כשהורידה לארץ - לכולי עלמא פטור, מכיון שכבר התנתקה מהמזבח לצורך מצוותה, ולכן כבר לא נחשבת אש המזבח. המחלוקת היא כשכיבה אותה לאחר שלקחה בראש המזבח - האם כבר התנתקה או שעדיין נחשבת לאש המזבח.

ודברי רב נחמן שהמוריד גחלת מהמזבח וכיבה אותה חייב - כנ"ל שלא לצורך מחתה או מנורה, ולכן לכולי עלמא נחשבת עדיין אש המזבח כי לא התנתקה לצורך מצות הקטורת או המנורה - ואפילו שהיא כבר נמצאת בארץ.